

والدینی که ناآگاهانه، کودک آزاری می کند

Photo: kleberpicui/Bigstockphoto.com

ماهرخ غلامحسین پور

داغ کردن و سوزاندن نقاط مختلفی از بدن یک کودک، به تصور خارج کردن جن و ارواح خبیثه از کالبد او: هفته گذشته پایگاه خبری «[رکنا](#)» از یک کودک آزاری عجیب در مشهد پرده برداشت.

کودک دو ساله مشهدی که به تصور وجود جن و ارواح خبیثه، با رضایت والدین و از طریق پدر و مادر و یک رمال و جن گیر، به شکل عجیبی آزار دیده و آثار زخم های متعدد بر بدنش باقی مانده بود، سوژه پرونده ای در کلانتری 24 مشهد شد.

داستان این کودک چه بود؟

مرد میانسال مضطربی با دیدن زخم ها و آثار سوختگی متعدد بر تن نوه دو ساله اش به کلانتری 24 مشهد مراجعه کرده و خبر از اعمال خشونت و آزار نوه اش می دهد:

«با دخترم و دامادم همسایه هستیم. از مدتی قبل رفتارهای مشکوکی از دختر و دامادم می دیدم. رفت وآمدهایشان به شهرستان زیاده شده بود و این مسئله هرروز شک و تردید مرا بیشتر می کرد. یک روز متوجه آثار سوختگی روی دست نوه دوساله ام شدم. با بررسی این زخم از بچه پرسیدم چرا دست این طوری شده که او به من گفت به زغال داغ دست زده است. حرف هایش برایم باورکردنی نبود.» پدر بزرگ ادمه می دهد: «بچه را به خانه بردم و آثار زخم های دیگری نیز روی شکم، زیر بغل، پشت گوش و روی هر دو پایش دیدم. دنیا روی سرم خراب شده بود. از طرفی به دختر و دامادم اعتماد دارم که اهل هیچ خلافی نیستند و مواد مخدر هم مصرف نمی کنند. با حساسیت بیشتری موضوع را پیگیری کردم و فهمیدم آن ها با یک رمال شاید در شهرستان آشنا شده اند. رمال به آن ها گفته جن وارد بدن نوه ام شده و به خاطر اینکه جن را از بدن کودک خارج کنند، باید هر دستوری که او می دهد، با پرداخت هزینه ای که می گوید، انجام دهند. متأسفانه دختر ساده لوح و دامادم از روی نگرانی برای فرزند خود بنا به خواسته رمال، مبالغی پول به این فرد شاید داده و بدن طفل بی گناه را در چند نقطه داغ کرده اند.»

خودکامگی والدین، عامل اصلی کودک آزاری

حجم بالایی از کودک آزاری ها را والدین انجام می دهند. آنها خانه امنی را که باید برای کودکان بسازند، بر پایه تربیت غلط، بی توجهی قانون و توجه عرف به خودکامگی والدین، ناامن می کنند.

حسین رئیسی، حقوقدان در این مورد به خانه امن می گوید: «مهم ترین عاملی که در جامعه دیکتاتوری منجر به بروز خشونت بر علیه کودکان می شود، خودکامگی والدین و حقوق نامحدود آنهاست، حقوقی که ساختار جامعه برای آنها در نظر گرفته است.»

به گفته او در چنین جامعه ای اختیارات بسیار ویژه ای برای والدین در نظر گرفته شده است، اختیارات نامحدودی که ناشی از فرهنگ است. اختیاراتی که حقوق مدرن تلاش می کند به سمت محدود کردن آن و محدود کردن این خودکامگی برود.

کودک آزاری در ایران و در خراسان به موارد گزارش شده توسط رسانه های داخلی محدود نمی شود. کارشناس مرکز مداخله و اورژانس اجتماعی بهزیستی خراسان جنوبی در گفت و گو با [ایسنا](#) در مورد کودک آزاری در این استان کشور گفته است که قریب به هشتاد درصد کودک آزاری های گزارش شده توسط والدین انجام می شود.

معظمه حسن پور به مداخله و همراهی مردمی اشاره کرده که در صورت مشاهده کودک آزاری، می توانند کودکی را نجات دهند: «اگر کودکی مورد آزار و اذیت والدین قرار بگیرد و همه مردم این جرأت را پیدا کنند که بعد از مشاهده هر شکل کودک آزاری، آن را به مراکز اورژانس اجتماعی گزارش کنند، شاید دیگر کمتر شاهد این گونه موارد باشیم.»

مردم با موارد کودک آزاری فعالانه برخورد کنند

خوشبختانه قانون جدید حمایت از کودکان بی سرپرست یا بد سرپرست، امکان مداخله مردم، سازمان های فعال غیر دولتی مدافع حقوق کودک، همسایگان و سایر اعضای خانواده را بیش از قانون گذشته، فراهم کرده است.

محمد مصطفایی حقوقدان و کنشگر اجتماعی در این باره به خانه امن می گوید: « در ایران مواد قانونی برای حمایت از کودکان بدسرپرست و کودکانی که بیم خشونت بر آنها می رود، وجود دارد. اما مشکل اساسی، مواردی مثل اجرای این قانونها و ضمانت اجرایی کردن مقرراتی است که در رابطه با این قبیل کودکان وضع شده اند.»

به گفته این حقوقدان: خوشبختانه با توجه به قانون جدید حمایت از کودکان بی سرپرست یا بد سرپرست، از میزان مالکیت والدین کاسته شده و در صورت مشاهده کودک آزاری، امکان مداخله سازمان ها و کنشگران اجتماعی و شاهدان وجود دارد .

او به جای خالی دستگاه مستقلى که مدافع حقوق کودکان باشند اشاره می کند: شاید زمان آن باشد که سازمان های فعال در حوزه حقوق کودکان در این مورد عمل کرده و در پی شناسایی کودکان در معرض خطر باشند و ببینند چه کودکانی سرپرستان بدی دارند و از نظر جسمی یا روحی و روانی ممکن است آسیب ببینند.

[در این باره بخوانید: [ضرورت قانون گذاری برای مقابله با کودک آزاری](#)]

کودک آزاری به سبک خشونت عاطفی

رویا نخعی کارشناس روانشناسی و مشاور امور خانواده که در خصوص پرونده مرتبط با کودکان در یکی از استان های جنوبی کشور با بهزیستی همکاری می کند معتقد است در بسیاری از موارد، آزار کودکان توسط والدین، بسیار زیر پوستی، ناپیدا اما در عین حال خطرناک است.

او به خانه امن می گوید: بسیاری از اشکال کودک آزاری توسط والدین، منجر به زیان و آسیب فیزیکی نشده و قابل رویت نیستند. در موارد بسیاری حتی کودکان قربانی، هدف اصلی خشونت اعمال شده نیستند بلکه به خودی خود در یک محیط سرشار از آزار قرار می گیرند.

این کارشناس به یکی از پرونده هایی اشاره می کند که چندی پیش برای مشاوره و راهنمایی والدین به او ارجاع شده: « پسر بچه به شدت ترس خورده بود. هفت ساله و کاملاً آشفته. همسایه آنها به اورژانس اجتماعی گزارش داده بود که صدای فریاد و ضجه های آشفته کننده پسرک به گوش می رسد. آنها به محل مراجعه کرده بودند. پسر بچه هفت ساله معاینه شده بود ولی هیچ اثری از خشونت فیزیکی وجود نداشت. اما شرایط قربانی به خوبی نشان می داد او در معرض خشونت، اضطراب و استرس شدید است.»

مراقب حرف هایی که می زنی باش!

این کارشناس تلاش کرده در یک محیط آرام و بدون ترس و وا همه و حضور والدین با مهربانی از او کودک بپرسد که آیا پدر یا مادرش او را کتک می زند؟

«او قویا انکار کرد. اما حین سوال و جواب هایمان ناخن هایش را می جوید و با ادامه اصرار من، پسرک خودش را خیس کرد. وقتی کنجکاوای کردم متوجه شدم قبل از انتقالش به بهزیستی، والدینش گفته اند مراقب حرف هایی که می زند باشد در غیر این صورت او را از خانواده و والدینش جدا می کنند و به خانواده دیگری می سپارند که لزوماً به اندازه آنها مهربان نیست. به هر روی چنین تصویری برای یک کودک، حتی کودکی که در معرض آزار والدین باشد، به شدت ویرانگر و کشنده است.»

کودک مراجعه کننده از منظر خانم نخعی یک قربانی « آزار عاطفی » بوده است: شاهد خاموش فحاشی طرفین ماجرا.

آنها آنقدر درگیر دعوا و مشاجره بوده اند که اساساً وقتی برای توجه و محبت به کودکشان نداشته اند. کسی بچه را جدی نگرفته بود. به شکلی که وقتی من از نقاشی اش تعریف کردم خودش را دو دستی به پاهای من چسباند و مرا در آغوش گرفت. او به شدت مورد بی مهری، کم محبتی و آزار روانی بود.

داستان تلخ کودک آزاری و خشونت علیه کودکان به این آسانی ها به صفحه آخر خود نمی رسد اما به نظر گروهی از روانپزشکان و مشاوران امور خانواده در پرونده هایی که خشونت های عاطفی و فیزیکی از سرنا آگاهی والدین است، شرکت در کلاس های توجیهی، آموزشی و جلسات مشاوره برای والدین خشونت گر باید اجباری شود.

بیشتر: [پیش از ده هزار تماس مرتبط با کودک آزاری در سال گذشته](#)